הכל שוחטין פרק ראשון חולין

אוחז בראש ובגוף ומזה אף כאן אוחז בראש ובגוף ומזה מאי קאמר הכי קאמר מה להלן כשהוא אחוז הראש בגוף מזה אף כאן כשהוא אחוז הראש בגוף מזה אי מה להלן בסימן אחד אף כאן בסימן אחד ת"ל והקריבו ות"ק וכי מאחר דנפקא לן מומלק והקטיר והקריבו למה לי אי לאו והקריבו הוה אמינא מאי כמשפט כמשפט חטאת העוף ואי משום ומלק והקטיר הוה אמינא [6]מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה בראשו של מזבח השתא דכתב רחמנא והקריבו דרוש ביה נמי הא [7]חטאת בהמה דאינה באה אלא מן החולין מנלן אמר רב חסדא דאמר קרא [1]והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו [2]מבייום צוותו נפקא [3]כדי נסבה ידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא [4]דאמר רבה בר בר חנה אר"ש בן לקיש כל מקום שנאמר אצבע או כהונה אינה אלא ימין ואידך כהונה בעיא אצבע אצבע לא בעיא כהונה ותנא קמא ורבי אלעזר בר' שמעון ממול העורף מנא להו גמרי מליקה ממליקה: **מתני'** [5]כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין תחלת הציהוב בזה ובזה פסול: **גמ'** ת"ר [1]תורין גדולים כשרים קטנים פסולים בני יונה קטנים כשרים גדולים פסולין נמצא כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין תנו רבנן תורים גדולים ולא קטנים שיכול והלא דין הוא ומה

אומו כראש וכגוף ומזה. לאחר מליקה הוא הזאה כדכתיב בחטאת העוף גבי שמיעת קול (ויקרא ה) והזה מדם החטאת וגו': **מאי קאמר.** דהא לאוחז בראש וכגוף ומזה שאריך לאוחזן שניהן כאחד יד אחת בראש ויד אחת בגוף ומנא ליה הא בחטאת: **כשהוא אחוז בראש ובגוף ומזה.** שמאחר הראש בגוף בשעת הזאה דהא כתיב [שם] ולא יבדיל: **אף כאן כו'.** דע"כ היקישא להכי אתא דהא מול עורף מג"ש נפקא ליה לקמן וכמשפט חטאת בהמה לא אתרינן דהא מעוף קליר: **והקריבו.** דבעי הבדלה במקצת: **והקריבו למה לי.** לאתן דלא נימא כמשפט חטאת העוף בסימן אחד דהא אתקש להקטרה: **ה"א כמשפט חטאת העוף.** דקליר מייה: **ואי משום ומלק והקטיר.** ההוא הוה מפקינן ליה לדרשא דמיניה דמייה נפקא לן [6]מליקת עולת העוף דלמעלה מחוט הסיקרא היא בראש המזבח דאילו מליקת חטאת העוף למטה כדילפינן לה בזבחים (דף סד:) על קיר המזבח[1] זה קיר התחתון כו' בפרק קדשי קדשים וכיון דמיבעי לן למילתא אחריתא לא אתיא למעבר היקישא דכמשפט מההוא דקליר מייה דאיכא למדרש היקישא דמליקה והקטרה לענין דאם המזבח והיקישא דכמשפט לענין אחיזת ראש וגוף: **השתא דכתיב והקריבו.** על כרחך עקריה מייה דאילוק לגמרי משמע ליה לאתא קמא דלא מיגמר מייה כלל ואוקמיה אחטאת בהמה ומהשתא דרש[2] מומלק והקטיר[3] לגמרי איתקש הקטרה למליקה בין לענין ראש בעצמו והגוף בעצמו: **משלו ולא משל ליבור.** מתרומת הלשכה: **משלו ולא משל מעשר.** דתרי אשר לו כתוב בפרשה ואפילו לרבי יהודה דאמר[4] מעשר ממון הדיוט הוא להכי אתא אשר לו לממעטיה. וביום ובידו הימנית נמי בפר יום הכפורים כתיב [ויקרא טז] כי ביום הזה יכפר וכתיב ביה אצבע והכונה והזה באצבעו אל פני וגו' [שם]: **מביום צוותו נפקא.** למה ליה למילף אחטאת בהמה הא בכולהו קרבנות כתיב ביום צוותו להקריב דמשמע ביום ולא בלילה וכל הקרבנות במשמע: **כל מקום שנאמר אצבע וכהונה.** ומוקמינן בפ"ק דמנחות (דף י.) או אצבע או כהונה וגמר ממלורע עני דכתיב ביה [ויקרא יד] וטבל הכהן אצבעו הימנית ומייה ילפינן לכל היכא דכתיב כהן או אצבע שהיא עבודה בימין ובעולת נדבה כתיב כהן [שם ט] והקריב הכהן: **ואידך.** הא דאוקמינן במנחות או אצבע או כהונה הני מילי לרבנן אבל לרבי שמעון אוקימנא התם דכהונה בעיא אצבע דתנא"ג דכתיב כהונה אי לא כתיב בה אצבע. ור"א בר"ש. דאמר [שם]: כמשפט חטאת העוף ומפיק היקישא לאחיזת ראש וגוף: **מול עורף.** בעולה מנא להו תרתי לא מצי גמרינן מייה דאי מצטרכא לן היקישא למול עורף תו לא ילפת מייה אחיזת ראש וגוף דמילוקא דוהקריבו לגמרי ממעט להבדלה בעולה מדין חטאת דהכי משמע תלק הכתוב בעולה ממליקת חטאת והטעיה הבדלה וכל שישנו בחטיה ישנו בהבדלה: **גמרי מליקה ממליקה.** במה מצינו מה מליקה האמורה בחטאת פירש לך בה הכתוב מול עורף אף כל מליקה אינה אלא ממול עורף: **מתני' כשורין.** לשון משנה: ה"ג במתניתין **חחלם הציהוב שבזה ושבזה פסול.** תחלת הציהוב כשמתחילין להביא נוצה יפה להזהב סביב לצואר פסולין בזה ובזה [2]כך מפרש בגמרא [ע"ב] דבני יונה פסולין משום גדלן ובתורין מפני קוטנן דיצאו מכלל קטנים ולכלל גדולים לא באו: **גמ' [3]תורין גדולים ולא קטנים.** אתורים דקרא קאי: **גדולים ולא קטנים.** לקמיה [שם] מפרש מאי משמע: **שיכול והלא דין הוא.** אי לאו דכתיב תורים הוה יליפינן מדינא דקטנים כשרים: ומה

והלא דין הוא משמע דבלאו האי קרא היה לו לומר כן: **שיכול** ומה בני יונה בו'. פירוש אי לאו קרא דתורים הייתי מכשיר אפילו קטנים מקל וחומר ואם תאמר ואי לא כתיב קרא דתורים לא הוה ידעינן תורין כלל דכשרים לקרבן ויש לומר דהכי פירושו שיכול אי לאו דאקיש רחמנא תורים לבני יונה דמינה יליפינן בסמוך דתורין קטנים לא אלא היה כתוב תורים רחוק מבני יונה דהשתא היה משמע תורים בין גדולים בין קטנים ואפילו בלא קל וחומר הוה ידעינן אלא דניחא ליה למנקט למילף בקל וחומר אי נמי דהוה מצי למכתב בני יונה ותורים דהשתא לא הוה אקיש לבני יונה דאיכא לאיתויי אתורים דקאי נמי בני אתורים ומכל מקום גדולים כשרים מדלא כתוב בהדיא בני יונה ובני תורים והוה אמינא מקל וחומר דכולם כשרים ת"ל תורים דמשמע גדולים דוקא דכמפרש לקמן דומיא דבני יונה:

ומה

ואפילו קודם הזאה פליגי וא"ת לרב חסדא ולרבא ואבי אמאי מוקמי מתניתין דלא כר"א ב"ר שמעון הא לכאורה מתניתין קודם הזאה איירי דומיא דריש דקתני חטאת העוף כיצד הוא עושה מולק ראשו ממול ערפו ואינו מבדיל ומזה כו' וי"ל דמשמע (ב) ליה דמתניתין פוסל בכל עניין אפילו לאחר הזאה פשוט דקא"ר אלעזר ב"ר שמעון שמעתי שמבדילין ומשמע דקאי אמתניתין ובא לאוקמי עליה ור"ת פירש דהא דקאמר רבי שמעון בן אליקים מאי לא יבדיל דקרא אינו צריך להבדיל היינו בשעת מצוי דלדם הוא צריך וכשמבדיל כל שכן ד)שמוציא דם ובשעת הזאה דוקא קאמר קרא לא יבדיל ואינו יכול אכל אשעת מצוי בעי למימר קרא: ה) לא אתא קרא דמהקריבו נפקא דחילק ת"ב נ"א דמהקריבו הוה נפיק דחילק: ו) אבל לעיל לא צריך למיתני כלל וכו' עד סוף הדבור. נ"ב שלא נמצא בס"י:

ומה

קשה דאפילו לרשב"א לא פליג אלא לאחר הזאה וליכא למימר דלרבנן דמתניתין דזבחים (דף סד:) מיצוי חטאת העוף מעכב דרב הונא סבר כר"א ברבי שמעון דהא מהדר הש"ס במעילה לאוקמי כל סתמא דמתניתין כוותיה וי"ל דיעמיד מתניתין דקתני הבדיל פסול קודם הזאה ואמי אפילו כר"א ברבי שמעון וסוגיא דזבחים דקאמר מתניתין דלא כראב"ש אמי כרב אחא בר אהבה דקאמר במעילה דדם מיצוי חטאת העוף מעכב ואיכא רבנן (ד) דפליגי עליה דראב"ש אפילו לרב הונא דמדקאמר שמעתי שמבדילין משמע דפליגי רבנן עליה וסברי דמיצוי מעכב אבל סתם מתניתין דזבחים אמי שפיר כוותיה כדפירשנו: ז)**ת"ל** והקריבו. מה שפיר בקונטרס לאיפכא ליכא למימר דרבי שמעאל אקרא דומלק והקטיר סמיך אין נראה דומלק והקטיר ליכא לאוכוחי מייה דלא נימא איפכא דהא איצטריך לראשו של מזבח אבל מסברא בעלמא אית ליה לרבי שמעאל דלמול עורף אקשיהו מדע דלת"ק ורבי אלעזר לא בעו קרא למול עורף אבל יליפין במה מצינו מליקה ממליקה: **ואידך** בהונה בעי אצבע. בסוף התורה (מנחות פג.) משני ידו הימנית כדי נסבה ובסוף דם חטאת (זבחים דף לח.) משני תרוויהו (ה) כי הכא ח)וגראה דלמ"ד דבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש ט)ל"ל דבדי נסבה דאצבע י)חטאת גופיה יליף בגזרה שוה ממלורע דהיינו ימין י"א)בפ"ק דזבחים (דף יג) ובפ"ק דמנחות (דף י.) ואם כן היכי מצי למילף עולת העוף מחטאת מהיקישא דכמשפט: **נמצא** בשר בתורין בו'. אבריתא דהכא לא שייך למידק האי נמצא למעוטי מאי כדדייק לעיל ט) אמתניתין דנמצא כשר בשחיטה פסול במליקה דהך בריתא אמתניתין קיימא לפרושי דתורין גדולים כשרים כו' והדר מסיים נמצא כמו שאמרה משנתינו ו) אבל לעיל לא צריך למתני כלל נמצא דכבר אשמועינן ריש דשחיטה מן הלואר ומליקה מן העורף ואם שינה בזה ובזה פסול: **שיכול** והלא דין הוא. בשום דוכתא ל"ג תרוויהו דשיכול משמע דאי לאו האי קרא לא הוה אמינא הכי אבל

מסורת הש"ס

א) [זבחים סה.], ב) זבחים לח, מנחות פב., ג) יומא נ., ד) [ר"ה ה. וש"נ], ה) [יומא נ.], זבחים מד: לח, מנחות י. ע"ש דף פב., ו) [ויקרא ה], ז) [ויקרא ט], ח) [קידושין נב:], ט) ל"ל תורים, י) שיך לעיל דף כח., כ) [ועיין תוס' סנהדרין סה. ד"ה יצאו], ל) ל"ל דחטאת, מ) [ל"ל בס"ב חזבחים דף מד:], נ) [דף כ.].

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בְּעַדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ: ויקרא טז ו

2. אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם לַיְיָ בְּמִדְבַּר סִינָי: ויקרא ז לח

הגהות הב"ח

(א) תר"ה (נדף הקודם) ואינו וכו' וי"ל דמשמע להו דמתני': (ב) בא"ד דמוהקריבו הוה נפקא: (ג) בא"ד דדלמא רב הונא סבר כרשב"א דמוקי פלוגתייהו קודם הזאה אבל לפי ר"ת כ"ל ומיהו: ופליגי קודם הזאה נמתק: (ד) בא"ד ואיכא רבנן ודאי דפליגי: (ה) תוס' ד"ה ואידך וכו' משני דתרוויהו כדי נסבא ואי בעית אימא כי הכא וגראה:

מוסף רש"י

כדי נסבה. שלא לגרוע (שוטה יט:) מידי דלא אצטריך למתניה ותנייה נמי (קדושין ה:), מדרבה בר בר חנה נפקא. וקס"ד לו אצבע לו כהונה ואין לך בכל אלו שלא נאמר בהן בהקרבתן (זבחים צח:).

רבינו גרשום

וח"ק וכי מאחר דנפקא לן מומלק והקטיר. כלומר מאחר דנפקא לן הבדלה בעולת העוף מומלק והקטיר מה הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף מליקה וכו' כלומר והקריבו למה לי השתא דכתיב והקריבו שדינו מובדל מחטאת העוף דרוש ביה נמי הא מה הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף מליקה כו': ידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא. כלומר ובחטאת בהמה כתיב בה כהונה: ואידך כהונה בעיא אצבע. כלומר אע"ג דכתיב כהונה לא נימא יד ימנית עד דכתב אצבע אבל אי כתב אצבע אע"ג דלא כתב כהונה משמע יד ימנית והכא בחטאת בהמה כהונה איכא אצבע ליכא: דלא לישתמיט קרא וליכתוב מן [בנין] התורין או מן (בני) היונה וכו' כמה פעמים בתורה [כתיב] מן התורין או מן בני היונה לא לישתמיט קרא פעם א' וליכתוב מן בני התורים או מן היונה. אלא מדכתב מן התורים או מן בני היונה

עין משפט נר מצוה

קנט א מי' פ"ה מהל' עבודת יום"כ הל"י:
קס ב ג מי' פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה כ:

שיטה מקובצת

(א) דמניה נפקא לן למליקה עולת העוף דמצותו למעלה: (ב) ומהשתא דריש ביה נמי מומלק והקטיר דלגמרי אתקש מליקה להקטרה בין לענין: (ג) פסולין בזה ובזה כדפפרש בגמ': (ד) וכשמבדיל כ"ש שפתמצה כל הדם ובשעת הזאה דוקא קאמר קרא דלא יבדיל כלל אבל אשעת מצוי בעי למימר קרא: (ה) לא אתא קרא דמהקריבו נפקא דחילק ת"ב נ"א דמוהקריבו הוה נפיק דחילק: (ו) אבל לעיל לא צריך למיתני כלל וכו' עד סוף הדבור. נ"ב שלא נמצא בס"י:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com